

DrupalTM

İçerik

- Tarihsel Gelişimi
- İlişkili Kavramlar
- Kurulum
- Yönetim

Drupal

Drupal herhangi bir kod bilgisine sahip olmadan kişisel web günlüğünden profesyonel web portalına varıncaya kadar farklı türde web siteleri yapılandırabileceğiniz ve yayımlayabileceğiniz açık kaynak kodlu bir içerik yönetim sistemidir.

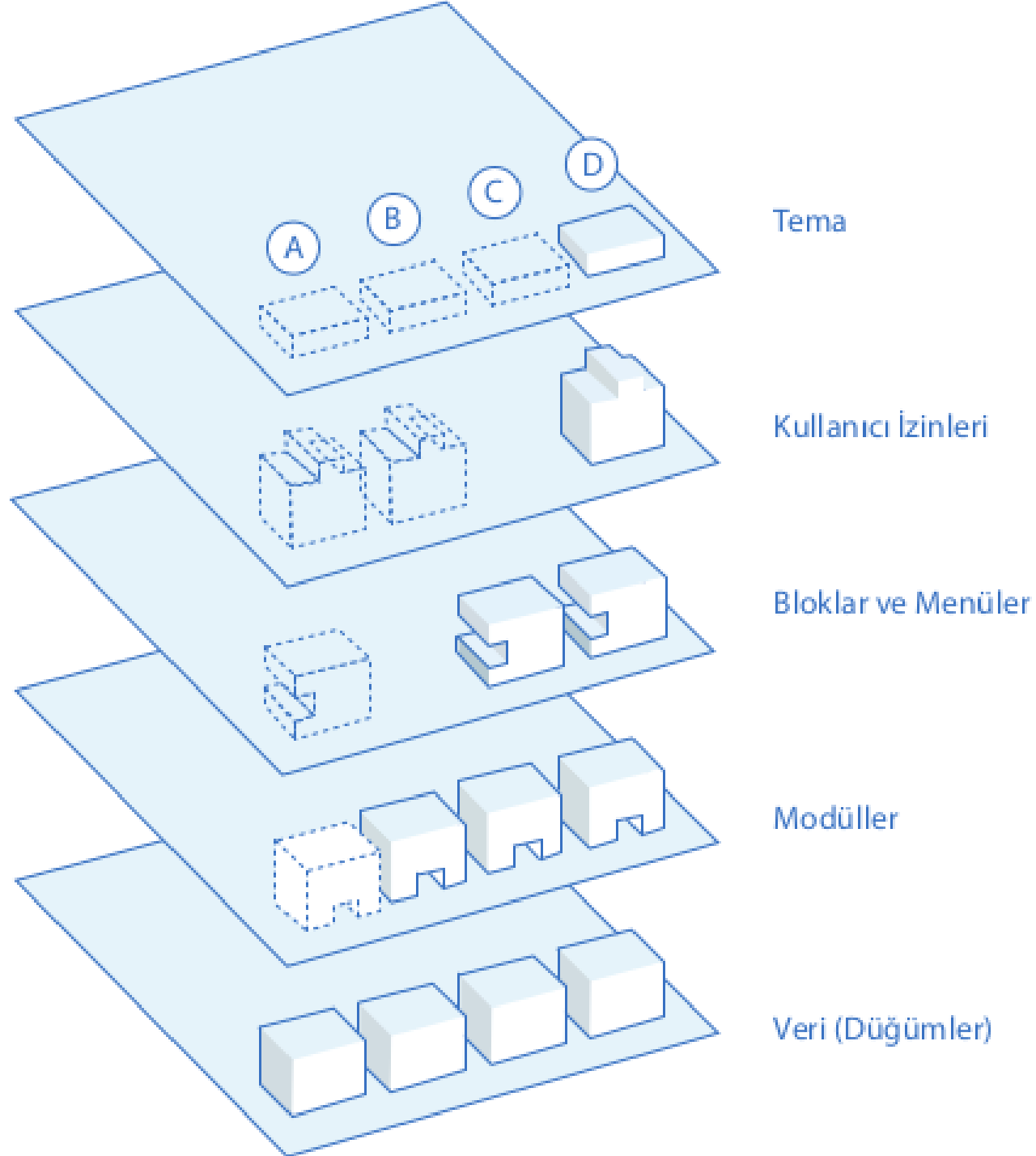
Kolay bir şekilde dinamik site oluşturmaya imkân sağlayan kişiselleştirilebilir, etkileşimli ve yetkilendirilebilir içerik ve katılımcı yönetimi imkânlarına sahip geniş özellik ve hizmetleriyle esnek bir ortamdır.

Drupal'ın Tarihsel Gelişimi

- Dries Buytaert ve Hans Snijder öncülüğünde geliştirilmiştir.
- Proje fikri 2000 yılında ortaya çıkmıştır. **2001** yılında Dries'in web sitesini çevrimiçi hâle getirmesiyle **açık kaynak kodlu** bir projeye dönüşmüştür.
- **Paylaşım** ve **tartışma** ortamı ihtiyacına yönelik olarak, gruplar arasında haberleşme amacıyla geliştirilmiş bir **web panosu** fikrinin ürünüdür.
- Temel özellikleri barından bir **çekirdeğe** (katmana) sahiptir. Çekirdeğe dahil edilen modüllerle Drupal'a içerik ekleme ve yönetme, arama yönetimi, forum özellikleri, yorumların yönetimi, oylama gibi birçok özellik eklenebilir.

Drupal'ın Yapısı

- Açık kaynak (<https://github.com/drupal/drupal>) GPLv2 ile lisanslı.
- Çekirdeğinde yer alan özellikler sayesinde içeriğin tamamı mevcut arama eklentisi sayesinde indekslenerek aranabilir.
- Kullanıcı ve arama motoru dostu (SEF-search engine friendly) URL oluşturmaya imkân sağlar.
- PHP yorumlayıcı (compiler) bulunan herhangi bir işletim sisteminde çalışabilir.
- MySQL ve PostgreSQL gibi veritabanları üzerinde çalışabilir.
- İçerik Yönetim Çatısı ve Web Uygulama Çatısına (Web uygulama ve servislerini geliştirmek için) sahiptir.

Drupal Katmanları

Düğüm (**node**), Drupal'da her bir içerik parçasını ifade eder.

- Makale, temel sayfa, günlük girdisi, anket ve forum konusu şeklinde hazır içerik parçacıkları birer düğümdür.
- A, B, C, D örneklerinde eklentinin her bir katmandaki durumu özetlenmiştir.

Temel Kavramlar

Düğüm (Node): Ağın bir parçası (Matematiksel), Drupal'da ise sitenin her bir içerik parçası(metin, resim, video, makale, sayfa, anket, forum ya da günlük girdisi vs.)

Varlık türü (entity type): Her bir benzersiz varlık türü. Ör: düğümler, yorumlar, sınıflama terimleri, kullanıcı profilleri vb.

Sınıflandırma (taxonomy): Sözlük tanımlama, terim tanımlama ve kullanma. İçerik türüne iliştilererek sitedeki düğümlerin kategoriler halinde gruplanabilmesi, etiketlenebilmesi ya da isteğe göre sınıflandırılabilmesi sağlanır.

Temel Kavramlar

İçerik sürümü (content version): Kontrol sistemiyle bir içeriği kimin, ne zaman ve nasıl değiştirdiğini takip etme imkanı sunar.

Bölgeler ve Bloklar

Drupal sitesinde sayfalar üstbilgi (header), altbilgi (footer), kenar çubukları (sidebars) gibi **bölgelerden (regions)** oluşur.

- **Bloklar (blocks)** ise sitede yer alan sayfalardaki bölgeler içinde **ayrık olarak gösterilen** bilgi yığınlarıdır. Bloklar durağan HTML ya da metin yığınları, menüler, eklenti çıktıları ya da özel gösterimler olabilmektedir.

Temel Kavramlar

- Drupal'da tek parça metin görünümünü yerine birden çok farklı parçalara bölünerek gösterilmesini sağlamak için **panel** (panels) kullanılır. Böylece her bir sayfa farklı görünüm ve farklı içeriğe sahip olabilmektedir.

- **Yol:** Drupal'da ziyaret ettiğiniz sayfanın URL adresinde sitenin temel adresinden sonraki kısma **yol (path)** denir. Drupal menü listeleri ve rotalarını denetleyerek tarayıcıya hangi bilgileri göndereceğini bununla belirler.

Temel Kavramlar

Eklentiler (Modules)

Drupal'ın işlevselliğini artıran kod parçalarına eklenti (module) denilmektedir.

Drupal'da eklentiler; **çekirdek** (core), **çekirdek dışı** (contributed) ve **özelleştirilmiş** (custom) olmak üzere eklentiler üç kategoriye ayrılmaktadır.

Tema

Drupal'da ayrı bir katman olan tema (theme), diğer katmanlardaki bileşenlerin çıktılarını belirlenen düzen içinde tasarlandığı şekli ile kullanıcıya sunumunu düzenler. Drupal'ın tema sistemi, içeriği gösterimden ayırarak sitenizin görünümünü içerikten bağımsız kolayca değiştirebilmenizi sağlar.

Sunucuya Drupal Kurulumu

Drupal için Sistem Gereksinimleri

Drupal için güncel sistem gereksinimlerini <https://www.drupal.org/docs/system-requirements> adresinden öğrenebilirsiniz.

Drupal 9.4.8 için güncel sistem gereksinimleri aşağıdaki gibidir:

- PHP: Önerilen 8.0+
- Güncel Nginx, Apache
- MariaDB: 10.3.7+ - MySQL: 5.7.8+ - PostgreSQL: 10.0+

Adımlar

- PHP'i kur ve yapılandır
- Nginx'i kur ve yapılandır
- MariaDB'i kur ve yapılandır
- Drupal yazılımını indir ve yapılandır
- Web arayüzünden kurulumu tamamla

Sunucu Kurulumu

Ubuntu Server 22.04 işletim sistemini sanal makineye kurabilir veya bir hizmet sağlayıcıdan VPS satın alabilirsiniz.

Bir sunucu kurduktan sonra yapmamız gereken ilk iş sunucuyu güncellemek olmalı!

```
sudo apt update  
sudo apt upgrade
```

Gerekli yardımcı yazılımları kur

Aşağıdaki komut Drupal kurulumunda gerekecek yardımcı araçları kurar.

```
sudo apt install vim curl git wget unzip
```

PHP Kurulum

Drupal PHP programlama dili ile yazıldığı için, sisteme PHP ve Drupal'ın istediği yardımcı kitaplıklar aşağıdaki gibi yüklenebilir.

```
$ sudo apt install php8.1-fpm php8.1-cli php8.1-common \
php8.1-mbstring php8.1-xmlrpc php8.1-soap php8.1-gd \
php8.1-xml php8.1-intl php8.1-mysql php8.1-cli php8.1-ldap \
php8.1-zip php8.1-curl php8.1-opcache php8.1-readline

$ php -v
PHP 8.1.2 (cli) (built: Apr  7 2022 17:46:26) (NTS)
Copyright (c) The PHP Group
Zend Engine v4.1.2, Copyright (c) Zend Technologies
    with Zend OPcache v8.1.2, Copyright (c), by Zend Technologies
```

PHP Yapılandırma

```
$ sudo nano /etc/php/8.1/fpm/php.ini

# increase upload max size recommend 50 to 100mb
upload_max_filesize = 100MB

# increase post max size recommend 50 to 100mb
post_max_size = 100MB

# increase max execution time recommend 150 to 300
max_execution_time = 300

# increase GET/POST/COOKIE input variables recommend 5000 to 10000
max_input_vars = 5000

# increase memory limit recommend 256mb
memory_limit = 256M
```

php8.1-fpm'i yeniden başlat

Bir önceki slayttaki değişikliklerin geçerli olabilmesi için **php-fpm** yazılımının yeniden başlatılması gerekmektedir. Aşağıdaki komutla php-fpm yazılımı yeniden başlatılabilir.

```
sudo systemctl restart php8.1-fpm
```

Nginx Kurulumu

Nginx bir web sunucu yazılımıdır ve aşağıdaki gibi kurulabilir.

```
sudo apt install nginx
```

PHP için NGINX Yapılandırması

Örnek yapılandırmayı indirmek için [tıkla](#)

Bu dosyayı `/etc/nginx/sites-available/example.com` olarak kopyala ve `sites-enabled` altına sembolik linkle bağla.

```
$ cd /etc/nginx/sites-enabled
$ sudo ln -s /etc/nginx/sites-available/example.com .

# default yapılandırmayı etkisiz hale getirelim
$ sudo rm -f /etc/nginx/sites-enabled/default
```

nginx'i yeniden başlat

Yapılandırma doğru mu diye kontrol et:

```
$ sudo nginx -t  
  
nginx: the configuration file /etc/nginx/nginx.conf syntax is ok  
nginx: configuration file /etc/nginx/nginx.conf test is successful
```

Test başarılıysa nginx'i yeniden başlat:

```
sudo systemctl restart nginx
```

Kontrol et:

```
sudo systemctl status nginx
```

MariaDB Kurulumu

MariaDB bir veri tabanı yazılımıdır ve aşağıdaki gibi kurulabilir.

```
sudo apt install mariadb-server  
sudo mysql_secure_installation
```

mysql_secure_installation, veri tabanına yapılan bağlantıları daha güvenli hale getirmeye yarayan bir araçtır.

mysql_secure_installation

```
$ mysql_secure_installation
```

```
Enter current password for root (enter for none):
```

```
Switch to unix_socket authentication [Y/n] Y
```

```
Set root password? [Y/n] n
```

```
Remove anonymous users? [Y/n] Y
```

```
Disallow root login remotely? [Y/n] Y
```

```
Remove test database and access to it? [Y/n] Y
```

```
Reload privilege tables now? [Y/n] Y
```

Drupal için Veri Tabanı ve Kullanıcı Oluşturma

```
sudo mysql
```

```
MariaDB [(none)]> create database drupal;  
Query OK, 1 row affected (0.001 sec)
```

```
MariaDB [(none)]> grant all privileges on drupal.* TO 'drupal'@'localhost' identified by 'drupal';  
Query OK, 0 rows affected (0.013 sec)
```

```
MariaDB [(none)]> flush privileges;  
Query OK, 0 rows affected (0.002 sec)
```

Drupal'ı İndir ve Dizini Ayarla

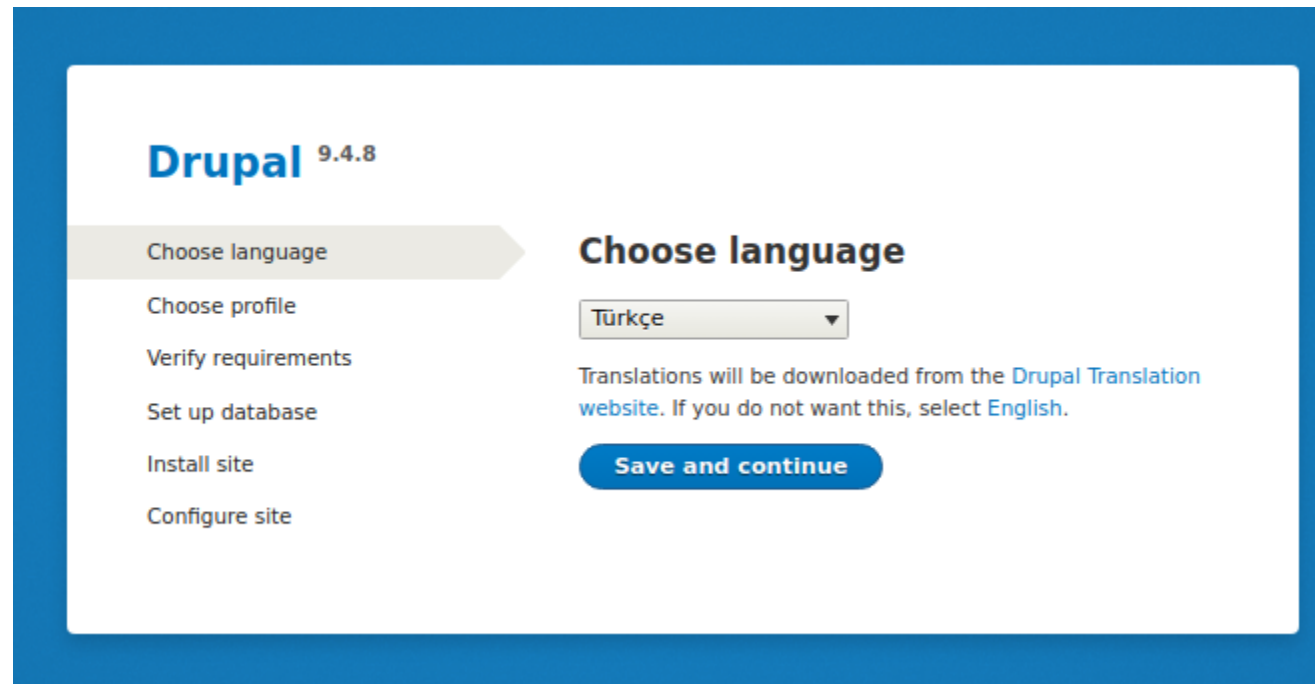
```
# son sürümü indir
$ wget https://www.drupal.org/download-latest/zip
# zip dosyayı /srv/drupal altına aç
$ sudo unzip zip -d /srv
$ sudo mv /srv/drupal-9.4.8 /srv/drupal

# izinleri ayarla
$ sudo find /srv/drupal -type d -exec chmod 755 {} \;
$ sudo find /srv/drupal -type f -exec chmod 644 {} \;
# dosya sahipliklerini ayarla
$ sudo chown -R www-data:www-data /srv/drupal
```

Tarayıcıdan Kurulumu Tamamla

Tarayıcıya sanal makinenin ya da sunucunun IP'sini yazarak, ayarladıysanız alan adını yazarak bağlanın.

1. Adım

The image shows the first step of the Drupal 9.4.8 installation process. On the left, a vertical list of steps is shown: 'Choose language' (highlighted with a grey arrow), 'Choose profile', 'Verify requirements', 'Set up database', 'Install site', and 'Configure site'. The main area is titled 'Choose language' and features a dropdown menu with 'Türkçe' selected. Below the dropdown, a note states: 'Translations will be downloaded from the [Drupal Translation website](#). If you do not want this, select [English](#).' At the bottom of the main area is a blue button labeled 'Save and continue'.

Drupal 9.4.8

- Choose language
- Choose profile
- Verify requirements
- Set up database
- Install site
- Configure site

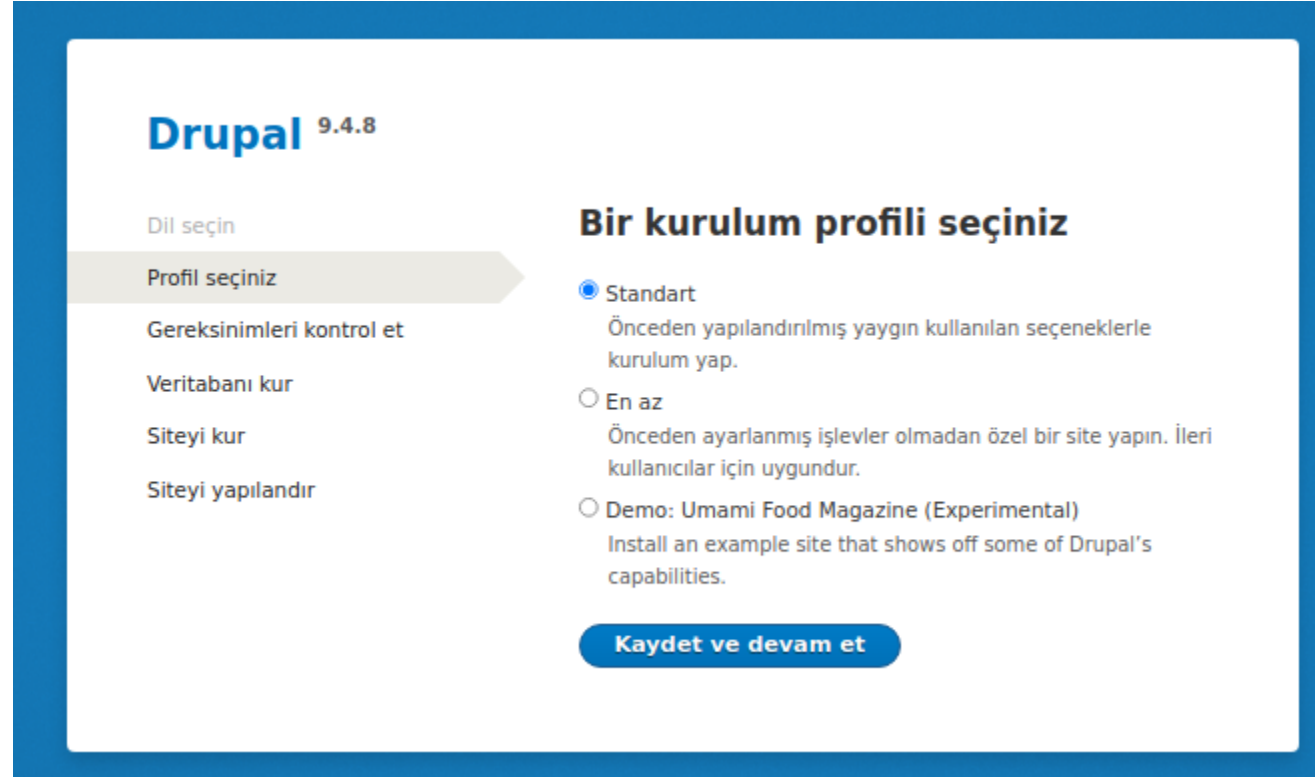
Choose language

Türkçe ▼

Translations will be downloaded from the [Drupal Translation website](#). If you do not want this, select [English](#).

Save and continue

2. Adım

The screenshot shows the Drupal 9.4.8 installation interface. On the left, a sidebar lists the installation steps: 'Dil seçin', 'Profil seçiniz' (highlighted with a grey arrow), 'Gereksinimleri kontrol et', 'Veritabanı kur', 'Siteyi kur', and 'Siteyi yapılandır'. The main area is titled 'Bir kurulum profili seçiniz' (Select an installation profile). It contains three radio button options: 'Standart' (selected), 'En az' (Minimum), and 'Demo: Umami Food Magazine (Experimental)'. Each option has a brief description. At the bottom, there is a blue button labeled 'Kaydet ve devam et' (Save and continue).

Drupal 9.4.8

Dil seçin

Profil seçiniz

Gereksinimleri kontrol et

Veritabanı kur

Siteyi kur

Siteyi yapılandır

Bir kurulum profili seçiniz

- ☒ Standart
Önceden yapılandırılmış yaygın kullanılan seçeneklerle kurulum yap.
- ☐ En az
Önceden ayarlanmış işlevler olmadan özel bir site yapın. İleri kullanıcılar için uygundur.
- ☐ Demo: Umami Food Magazine (Experimental)
Install an example site that shows off some of Drupal's capabilities.

Kaydet ve devam et

Burada örnek bir site verileri olsun diye 3. seçenek olan "Demo: Umami Food Magazine (Experimental)" seçeneğini seçtik. Gerçek kurulumlarda "Standart" seçeneğiyle devam edebilirsiniz.

3. Adım

Drupal 9.4.8

Dil seçin

Profil seçiniz

Gereksinimleri kontrol et

Veritabanı kur

Siteyi kur

Siteyi yapılandır

Veritabanı yapılandırması

Veritabanı türü *

☒ MySQL, MariaDB, Percona Server, ya da benzeri

Veritabanı adı *

Veritabanı kullanıcı adı *

Veri tabanı parolası

▼ GELİŞMİŞ SEÇENEKLER

Sunucu *

Bağlantı noktası numarası

Tablo önadı

If more than one application will be sharing this database, a unique table name prefix - such as *demo_umami_* - will prevent collisions.

Kaydet ve devam et

4. Adım

Drupal 9.4.8

Dil seçin

Profil seçiniz

Gereksinimleri kontrol et

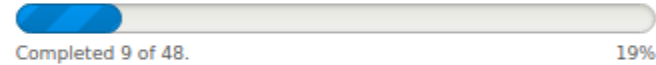
Veritabanı kur

Siteyi kur

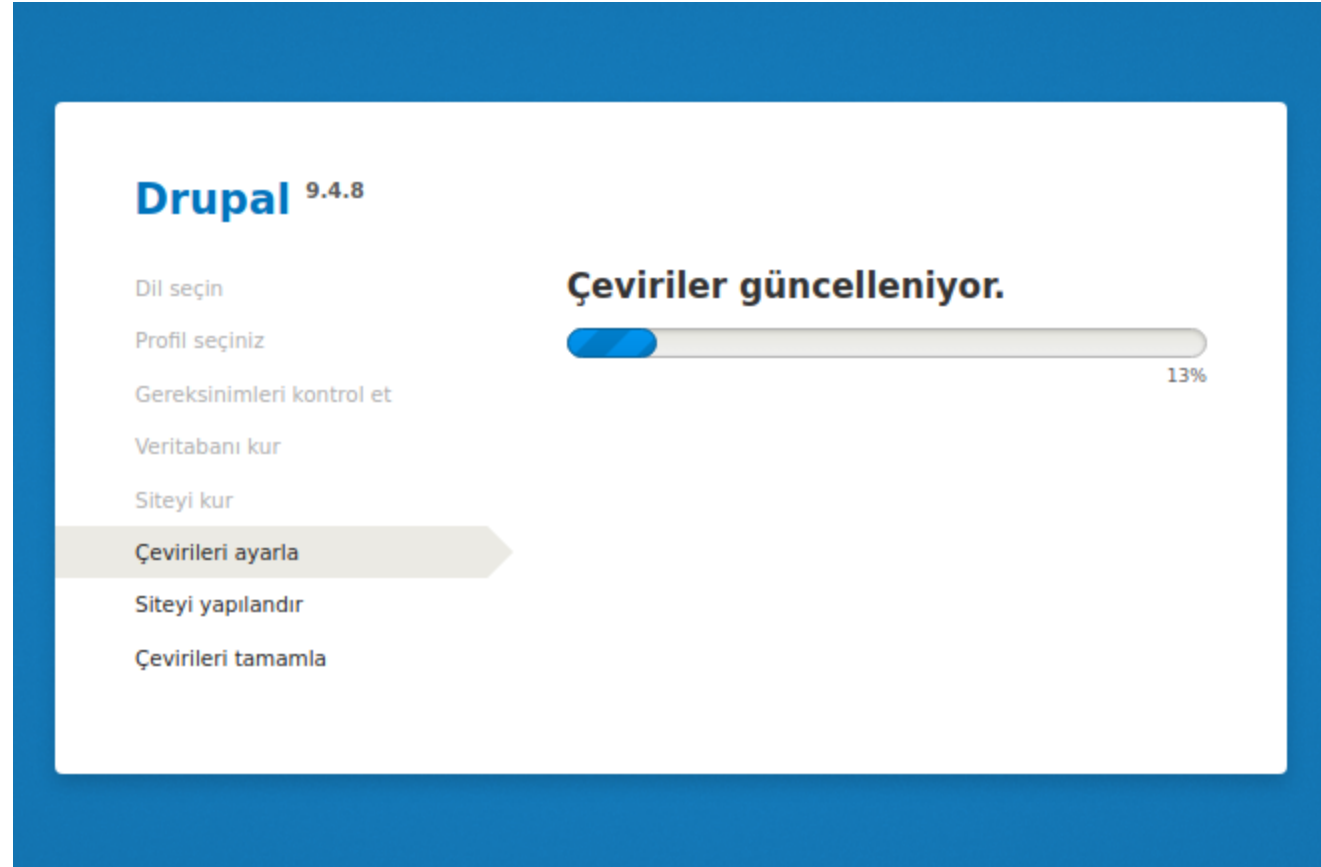
Siteyi yapılandır

Drupal kuruluyor

Installed *Search* module.

5. Adım

6. Adım

Drupal 9.4.8

Dil seçin

Profil seçiniz

Gereksinimleri kontrol et

Veritabanı kur

Siteyi kur

Çevirileri ayarla

Siteyi yapılandır

Çevirileri tamamla

Siteyi yapılandır

✓ One translation file imported. 16017 translations were added, 0 translations were updated and 0 translations were removed.

SİTE BİLGİSİ

Site adı *

Umami Food Magazine

Site e-posta adresi *

drupal@emrean.dev

Kayıt bilgileri gibi otomatik oluşturulan mesajlar bu adresten gönderilir. Bu e-postaların spam olarak işaretlenmemesi için sitenizin alan adı ile biten bir adres kullanın.

SİTE BAKIM HESABI

Kullanıcı adı *

admin

Boşluk, nokta (.), kısa çizgi (-), kesme işareti ('), alt çizgi (_) ve @ işareti de dahil olmak üzere birçok özel karaktere izin verilir.

Parola *

Parola güvenlik düzeyi Zayıf

Parolayı doğrula *

Şifre eşleşmesi: **evet**

Parolanızı daha güçlü hale getirmek için öneriler:

- En az 12 karakter yapın
- Büyük harfler ekle
- Rakamlar ekle
- Noktalama işareti ekle
- Kullanıcı adınızdan farklı olsun

E-posta adresi *

drupal@emrean.dev

BÖLGESEL AYARLAR

Öntanımlı ülke

Türkiye

Varsayılan zaman dilimi

İstanbul

GÜNCELLEME BİLDİRİLERİ

☐ Güncellemeleri otomatik olarak kontrol et

When checking for updates, anonymous information about your site is sent to [Drupal.org](https://www.drupal.org).

Kaydet ve devam et

7. Adım

Drupal 9.4.8

Dil seçin

Profil seçiniz

Gereksinimleri kontrol et

Veritabanı kur

Siteyi kur

Çevirileri ayarla

Siteyi yapılandır

Çevirileri tamamla

**Yapılandırma çevirileri
güncelleniyor**

✓ One translation file imported. 16017 translations were added, 0 translations were updated and 0 translations were removed.

13 / 17 tamamlandı.76%

8. Adım

[Yönet](#) [Kisayollar](#) [admin](#)

[İçerik](#) [Yapı](#) [Görünüm](#) [Modüller](#) [Yapılandırma](#) [Kişiler](#) [Raporlar](#) [Yardım](#)

English **Turkish** Español

Search by keyword, ingredient, dish

Ara

Hesabım Çıkış

umami
FOOD MAGAZINE

[Ana Sayfa](#) [Makaleler](#) [Tarif](#)

One translation file imported. 16017 translations were added, 0 translations were updated and 0 translations were removed.

✓ Herhangi bir yapılandırma nesnesi güncellenmedi.

Tebrikler, Drupal'ı yüklediniz!

Kaynaklar

- [Anadolü Üniversitesi Açık Öğretim Sistemi](#)